

Bemærkninger til lovforslaget

Et væsentligt led i planerne for Vesteuropas og dermed for Danmarks forsvar er rettidig tilførsel af de nødvendige forstærkninger såvel i form af personel som materiel. Tilførsel af forstærkninger tillægges endvidere en betydelig afskrækkende og dermed fredsbevarende værdi.

Fra det tidspunkt, hvor det besluttes at tilføre forstærkninger til Vesteuropa, vil der blive behov for søtransport først og fremmest af materiel i et betydeligt omfang. Da det ikke kan forudsættes, at der med kort varsel på det frie marked vil kunne tilvejebringes den nødvendige transportkapacitet, har spørgsmålet om at skabe sikkerhed for, at de nødvendige skibe kan stilles til rådighed, været drøftet i NATOs organ for skibsfartsplanlægning. Der har under drøftelserne været enighed om, at det ikke kan udelukkes, at en beslutning om overførsel af forstærkninger træffes på et tidspunkt, hvor det under NATO oprettede skibsfartsorgan Defence Shipping Authority (DSA) endnu ikke er trådt i virksomhed. Der har endvidere været enighed om, at sikkerhed for transporternes gennemførelse kun kan opnås, hvis de enkelte lande påtager sig at stille de nødvendige skibe til rådighed. Der har endelig været enighed om, at det land, der skal anvende det enkelte skib til transport, betaler en fragt, der i det væsentlige svarer til fragten for et skib af tilsvarende type, umiddelbart før beslutning om overførsel af forstærkninger blev truffet. Det land, der stiller skibet til rådighed, skal selv afholde de udgifter, der er forbundet hermed, herunder en eventuel erstatning til skibets reder til dækning af de udgifter, rederiet måtte blive påført f. eks. i form af erstatningskrav for brudte fragtaftaler eller udgifter ved indchartring af erstatningstonnage i stedet for overtagne skibe.

Der er ikke i den bestående lovgivning hjemmel til at overtage brugsretten til danske skibe. Fra det tidspunkt, hvor det under NATO oprettede skibsfartsorgan DSA træder i virksomhed overtager Skibsfartsnævnet imidlertid i medfør af lov nr. 120 af 31. marts 1952 om et skibsfartsnævn brugsretten

til samtlige oceangående skibe. Det er derfor fundet mest hensigtsmæssigt at tilvejebringe den nødvendige hjemmel til at overtage brugsretten til et antal skibe straks efter, at der er truffet beslutning om at tilføre forstærkninger til Europa, ved at udvide Skibsfartsnævnets muligheder for at overtage brugsretten til danske skibe til også at omfatte perioden, før DSA er trådt i virksomhed.

Lovforslaget er tiltrådt af nævnet.

Så længe den i loven indeholdte hjemmel ikke udnyttes, vil der ikke være statsfinansielle konsekvenser forbundet med forslaget.

Om de statsfinansielle konsekvenser af en udnyttelse af den i loven indeholdte hjemmel kan følgende oplyses:

Medens det i den situation, hvor DSA er trådt i virksomhed, og hvor Skibsfartsnævnet derfor har overtaget brugsretten til samtlige oceangående skibe, kan forudsættes, at fragtrater, som fastsættes centralt for samtlige NATO-landes handelsskibe, vil have en sådan størrelse, at de vil kunne dække samtlige udgifter, således at nævnets virksomhed kan hvile økonomisk i sig selv, vil noget tilsvarende ikke være tilfældet, når der alene sker overtagelse af en mindre del af flåden. Den af brugerlandet ydede fragt, der ved fastsættelsen tager udgangspunkt i fragtmarkedet, umiddelbart før beslutning om forstærkning blev truffet, vil ikke i alle tilfælde kunne yde fuld dækning for de løbende udgifter for overtagne skibe. Det foreslås derfor, at det offentlige afholder samtlige udgifter i forbindelse med overtagelsen af skibene, og at de fra brugerlandet modtagne fragter tilfalder det offentlige. Da der på overtagelsestidspunktet ikke foreligger krig eller krigslignende tilstande, må den for det enkelte skib ydede fragt i overensstemmelse med almindelige retsprincipper svare til, hvad rederiet kunne have opnået ved anden beskæftigelse af skibet, ligesom der må ydes erstatning for økonomisk skade, der måtte blive påført de overtagne skibes rederier.